

<http://dx.doi.org/10.16926/gea.2025.01.01.20>

dr Ewa WÓJCICKA

<https://orcid.org/0000-0003-4994-8751>

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

e-mail: e.wojcicka@ujd.edu.pl

Sprawozdanie z VII Częstochowskiego Sympozjum Administracyjno-Prawnego „Sądownictwo administracyjne jako gwarant ochrony praw jednostki – doświadczenia, wyzwania, perspektywy”, Częstochowa, 15 maja 2025 r.

W dniu 15 maja 2025 roku w murach Wydziału Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie odbyło się VII Częstochowskie Sympozjum Administracyjno-Prawne zatytułowane „Sądownictwo administracyjne jako gwarant ochrony praw jednostki – doświadczenia, wyzwania, perspektywy”. Cykliczne wydarzenie, które na stałe wpisało się w kalendarz akademicki, ponownie zgromadziło przedstawicieli ośrodków naukowych, sędziów oraz profesjonalnych pełnomocników procesowych. Sympozjum składało się z trzech sesji tematycznych, podczas których zaprezentowano szereg referatów dotyczących ważkich aspektów postępowania sądowoadministracyjnego, funkcji gwarancyjnej sądownictwa administracyjnego oraz jego roli w systemie ochrony praw jednostki.

Uroczystego otwarcia VII Sympozjum dokonali organizatorzy wydarzenia dr Ewa Wójcicka i mgr Michał Makuch. Następnie głos zabrali p.o. Rektora UJD, Prorektor ds. Nauki i Badań Naukowych dr hab. Bogusław Przywora, prof. UJD oraz Dziekan Wydziału Prawa i Ekonomii dr Ewelina Żelasko-Makowska, prof. UJD. W słowach wprowadzających podkreślono doniosłość tematyki konferencji, wskazując na potrzebę stałej aktualizacji wiedzy oraz wymiany doświadczeń w kontekście dynamicznych zmian legislacyjnych i ewolucji orzecznictwa. W dobie pogłębiającej się cyfryzacji, transformacji ustrojowej oraz rosnących oczeki-

wań społecznych wobec organów administracji publicznej, znaczenie sądów administracyjnych zyskuje na szczególnej aktualności.

Pierwszą sesję referatową zainaugurowała prof. zw. dr hab. Hanna Knysiak-Sudyka z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która w wystąpieniu pt. „Kierunki pożądanych zmian w postępowaniu sądowoadministracyjnym” dokonała krytycznej analizy aktualnie obowiązujących przepisów proceduralnych w kontekście ich adekwatności do współczesnych realiów prawnych i społecznych. Referentka wskazała na konieczność zreformowania procedury, w szczególności w zakresie postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, gdzie obserwuje się znaczne opóźnienia w rozpoznawaniu spraw oraz nadmierne obciążenie tego organu.

Wystąpienie dr. Sebastiana Konrada Matyjka poświęcone było kontrowersyjnej instytucji przymusu adwokacko-radcowskiego w postępowaniu kasacyjnym. Prelegent przedstawił argumenty na rzecz konieczności ponownego przemyślenia tej instytucji w kontekście równego dostępu do sądu i pytania o rzeczywiste uzasadnienie dla obligatoryjnego korzystania z pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

W dalszej części sesji dr Urszula Fronczek skoncentrowała się na problematyce zgodności decyzji odwoławczych Urzędu Patentowego z zakresem orzecznictwa sądów administracyjnych. Referentka wskazała na rozbieżności pomiędzy linią orzeczniczą sądów administracyjnych a praktyką Urzędu, analizując konsekwencje odstępstw od literalnej wykładni art. 245 ustawy Prawo własności przemysłowej. W konkluzji podkreślono potrzebę harmonizacji praktyki administracyjnej z orzecznictwem.

Kolejny prelegent, dr Dawid Gregorczyk, omówił ograniczenia dowodowe w sądach administracyjnych. W wystąpieniu skoncentrował się na wpływie ograniczonego postępowania dowodowego na realizację prawa jednostki do sądu. Zaznaczył, że model kasacyjny istotnie ogranicza możliwości sądu w zakresie ingerencji w ustalenia faktyczne poczynione przez organy administracji publicznej. Referent wskazał jednak, że w określonych sytuacjach dopuszczenie szerszego postępowania dowodowego mogłoby pozytywnie wpłynąć na ochronę praw jednostki.

Dr Dagmara Gut przedstawiła konstytucyjną perspektywę skargi do sądu administracyjnego jako środka zaskarżenia decyzji pierwszoinstancyjnej. Szczególną uwagę poświęciła art. 78 Konstytucji RP, który gwarantuje prawo do zaskarżenia rozstrzygnięć wydanych w pierwszej instancji. Prelegentka wskazała, że w przypadkach jednoinstancyjnych, ciężar zapewnienia gwarancji procesowych spoczywa wyłącznie na sądzie administracyjnym, co rodzi konieczność zwiększenia standardów proceduralnych.

Na zakończenie pierwszej sesji mgr Filip Prusik-Serbinowski dokonał porównania form władzy dyskrecyjnej w prawie krajowym i unijnym oraz zakresu

ich sądowej kontroli, co stanowiło ważny głos w dyskusji nad standardami ochrony praw jednostki w systemach prawnych różnych państw.

W trakcie drugiej sesji zainteresowanie wzbudziło wystąpienie prof. zw. dr hab. Agnieszki Krawczyk, omawiające zasadę inkwizycyjności w austriackim postępowaniu sądownoadministracyjnym. Prelegentka przedstawiła ustalenia na temat skutków włączenia zasady inkwizycyjności w ramy postępowania sądownoadministracyjnego jako konsekwencji przekształcenia kasacyjnego systemu sądownictwa administracyjnego w reformatoryjny.

Kolejny referat poświęcony był problematyce nadużywania prawa do informacji publicznej. Dr Kazimierz Pawlik wskazał na trzy główne kategorie nadużycia: wnioski składane w interesie prywatnym, wnioski ad personam oraz wnioski paraliżujące pracę urzędu. Ponadto Prelegent zwrócił uwagę na problem nadużycia praw procesowych w postępowaniach sądownoadministracyjnych ze skarg w sprawach, w których wcześniej wystąpiło zjawisko nadużycia samego prawa do informacji publicznej.

W drugiej części sesji głos zabrali młodszy badacze i doktoranci. Mgr Adrian Pałacki zaprezentował problem zaskarżalności opinii kwalifikacyjnej o kandydatkach do przysposobienia dziecka. Wystąpienie to skupiło się na analizie warunków dopuszczalności sądowej kontroli aktów administracyjnych o charakterze ocennym i ich wpływie na prawa i obowiązki jednostki. Mgr Mateusz Bartoszek omówił rolę sądów administracyjnych w nadzorze nad przetwarzaniem danych osobowych przez sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Autor wskazał na lukę prawną w krajowym porządku prawnym oraz konieczność stworzenia mechanizmów ochronnych zgodnych z przepisami RODO i standardami UE.

Ostatnia sesja Sympozjum zdominowana została przez wystąpienia o charakterze teoretycznoprawnym i ustrojowym. Dr Maciej Kobak zaprezentował normatywne wymogi uzasadnienia wyroku sądu administracyjnego jako gwarancję realizacji prawa do sądu. Autor podkreślił, że formalne wymagania dotyczące treści uzasadnienia muszą iść w parze z ich konstytucyjną funkcją wyjaśniającą i legitymizującą działalność sądów administracyjnych.

W dalszej części głos zabrali dr Łukasz Jurek, który dokonał analizy sądowej kontroli sprzeciwu na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców. Następnie mgr Michał Celiński poruszył problematykę stosowania klauzuli interesu publicznego w kontekście wniosków o wstrzymanie wykonania decyzji administracyjnych. W analizie odwołał się do aktualnych wyzwań, jakie stawia sytuacja geopolityczna i społeczna, podnosząc potrzebę wyważenia interesów jednostki i dobra wspólnego.

Kolejne wystąpienie dotyczyło obecności filozofii prawa w uzasadnieniach sądów administracyjnych. Prelegent Wiktor Dropiewski wskazał na konieczność odchodzenia od sztywnego pozytywizmu prawniczego w kierunku bardziej zrównoważonej wykładni uwzględniającej kontekst społeczny i etyczny. Joanna Lebedzińska przedstawiła analizę pojęcia prawomocności w kontekście orzeczeń

sądów administracyjnych, natomiast mgr Paulina Gorajewska omówiła bariery formalne w realizacji zasady szybkości postępowania sądowoadministracyjnego.

Konferencję zakończyła dyskusja, podczas której uczestnicy podkreślili potrzebę dalszych badań nad rolą sądownictwa administracyjnego jako istotnego gwaranta ochrony praw jednostki. VII Częstochowskie Sympozjum Administracyjno-Prawne stworzyło przestrzeń dla wymiany poglądów i prezentacji aktualnych problemów, z jakimi mierzy się współczesne sądownictwo administracyjne. W szczególności poruszono kwestie związane z usprawnieniem postępowania sądowoadministracyjnego poprzez rozszerzenie zakresu rozpoznawania spraw na posiedzeniu niejawnym, ograniczeniami dowodowymi czy nadużyciem praw procesowych. Zwrócono uwagę na nadmierny formalizm, który może stanowić barierę w skutecznym dostępie jednostki do sądu, a także na rozbieżności w wykładni przepisów prawa. Wskazywano ponadto na niedostateczne mechanizmy prawne gwarantujące realną ochronę praw i wolności jednostki wobec władczych działań organów administracji publicznej. Uczestnicy podkreślili pilną potrzebę zmian mających na celu zwiększenie efektywności sądownictwa administracyjnego. Wreszcie, warto podkreślić walor dydaktyczny wydarzenia, szczególnie dla doktorantów i studentów. Tego rodzaju doświadczenie stanowi nie tylko cenne uzupełnienie wiedzy, ale także zachętę do prowadzenia badań naukowych w obszarze prawa administracyjnego.